

40 de ani de limba română la Facultatea de Litere a Universității din Ljubljana

Marjana Šifrar Kalan

Fiind unul dintre cei cinci membri fondatori ai Universității din Ljubljana, Facultatea de Litere a devenit o importantă instituție culturală, educațională și științifică în cei o sută de ani de existență (1919-2019). În cadrul Universității din Ljubljana s-au dezvoltat, de-a lungul timpului, domenii profesionale foarte diferite, multe dintre acestea găsim spațiu de dezvoltare doar la Facultatea de Arte, unele ca domenii de studiu principale, altele, chiar dacă secundare, importante. Printre ele se numără și limba română, alături de cele peste treizeci de limbi predate la Facultatea de Litere din Ljubljana. Cu fiecare limbă predată la facultate și studiată profesional și științific, societatea noastră este mai bogată. În primul rând, națiunea slovenă trebuie să depună eforturi pentru păstrarea, îmbogățirea și promovarea limbii slovene și, în al doilea rând, pentru cunoașterea unei game cât mai largi de limbi și culturi străine, care să contribuie la dezvoltarea cunoașterii în domeniul lingvisticii, în general, dar și a slovene, în special. Astăzi este la modă să vorbim despre diversitate și despre multilingvism, însă specialiștii ai Facultății de Litere din Ljubljana erau conștienți de această bogăție încă de la începuturi.

Prof. dr. Mitja Skubic, romanist sloven recunoscut la nivel internațional, a contribuit, în anii '70, la înființarea lectoratului de limba română în cadrul facultății noastre. În 1970, a fost semnat un acord de reciprocitate între România

și Iugoslavia cu privire la studiul limbii române și slovene, dar, din cauza complicațiilor din acel deceniu, limba română la Ljubljana a fost predată pentru prima dată de Cristina Formagiu, o studentă de națională română care a urmat cursurile Facultății de Litere, iar printre studenții ei au fost și profesorii: Mitja Skubic și Elza Jereb.

Primul lector oficial, Richard Sârbu, de la Universitatea de Vest din Timișoara, a predat între 1978 și 1982. La sărbătorirea celei de-a 40-a aniversări a limbii române la Facultatea de Litere, profesorul Sârbu ne-a onorat cu vizita sa și a susținut o interesantă prelegere despre istroromână, care este principalul său domeniu de cercetare. Următoarea perioadă de patru ani de cursuri de limba română (1982-1986) a fost preluată de Marius Ilie Oros de la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, care, pe lângă predare, s-a dedicat și cercetării științifice, în special interferenței toponimice româno-slave. Atât Richard Sârbu, cât și Marius Ilie Oros au publicat studii științifice în reviste slovene și au îmbogățit spațiul cultural sloven cu traduceri literare din limba română în slovenă. Astfel, a fost publicată o antologie de poezie românească, iar în colaborare cu Katja Špur, au fost publicate traduceri ale unor romane românești: *Arta Conversației* de Ileana Vulpescu, *Delirul* de Marin Preda și *Orgolii* de Augustin Buzura. După un hiatus de patru ani, în funcția de lector de limba română a fost numită Eva Catrinescu. Ea a predat la Facultatea de Litere din Ljubljana între noiembrie 1990 și septembrie 2001 și, în același timp, a fost și interpretă din slovenă în română. Din octombrie 2001 până în septembrie 2004, funcția de lector a fost preluată de conf. univ. prof. Florica Hrubaru de la Universitatea „Ovidius” din Constanța, care, în 2005, împreună cu foștii ei studenți, au publicat un manual de limba română pentru sloveni. În anul universitar 2004-2005, limba română a fost predată de Gabriela Biriș de la Universitatea din Craiova. După o pauză de jumătate de an, lectoratul de limba română a fost preluat de Florin Cioban de la Universitatea din Oradea și, împreună cu studenții săi de la limba română, a publicat un volum cu poezii ale lui Lucian Blaga, traduse în slovenă. Alături de Irena Santoro, a participat la pregătirea primului dicționar român-sloven, sloven-român. Din octombrie 2007, până în septembrie 2012, dr. Nicolae Stanciu a predat limba, cultura și civilizația românească și a fost succedat de lect. univ. dr. Ioana Jieanu de la Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești.

Începând cu 2012, Ioana Jieanu s-a angajat foarte mult în promovarea limbii, culturii și literaturii române în spațiul sloven la nivel universitar. Cu un program cultural bogat, însoțit, adesea, de o secțiune gastronomică, spre deliciul participanților, Ioana Jieanu continuă tradiția lectorilor din trecut în promovarea și sensibilizarea limbii și culturii române. Printre activitățile de menționat se numără Mărțișorul, o sărbătoare românească de primăvară, participarea cu un curs de limba română la Școala de vară de limbi romanice organizată de Departamentul de Limbi și Literaturi Romanice, în fiecare an, în luna august, și la proiectul *Noaptea Cercetătorilor Universității din Ljubljana*. În cadrul evenimentului Liber.ac, o festivitate culturală anuală a Facultății de Litere, lectorul de limba română, Nicolae Stanciu, a colaborat cu un grup de dansuri folclorice românești și au încântat auditoriul cu un spectacol autentic românesc în 2011, iar în 2019, Ioana Jieanu a contribuit la punerea în scenă a piesei de teatru *Migraaaaanți sau suntem prea mulți pe o barcă*, de Matei Vișniec, în care au jucat studenți și profesori ai Departamentului de Limbi și Literaturi Romanice. Lectura în limba română se face auzită anual, în cadrul maratonului de lectură, organizat de Departamentul de Limbi Romanice încă din 2010, cu ocazia Zilei Mondiale a Cărții din 23 aprilie. Printre diferitele lucrări literare citite în original și în traduceri în aproape toate limbile romanice, în 2015, a fost citită cartea *De ce iubim femeile* a scriitorului român Mircea Cărtărescu, iar în 2019, poemul *Lucefărul* de Mihai Eminescu. În cadrul sărbătorilor centenarului Facultății de Arte, Departamentul de Limbi Romanice a celebrat aniversarea a 40 de ani de existență cu o conferință internațională, care a avut loc în 6 septembrie 2019, la Facultatea de Litere. La eveniment, au participat foști profesori ai lectoratului de limba română din Ljubljana, lectori de limba slovenă din România, traducători și interpreți sloveni de limbă și literatură română, profesori, studenți și reprezentanți ai Ambasadei României în Republica Slovenia și ai Institutului Limbii Române, buni colaboratori ai Departamentului de Limbi și Literaturi Romanice.

În ultimul deceniu, cooperarea dintre profesorii români și sloveni în domeniul limbilor romanice a crescut semnificativ, în special în cadrul programului Erasmus.

Trei niveluri de limba română, curs opțional, sunt oferite studenților de la Universitatea din Ljubljana: A1, A2 și B1, precum și mai multe burse pentru

studiul limbii, literaturii și culturii române la diferite universități românești. Prin lecții individuale, ateliere de traducere sau teatru și prin participarea la școlile de vară din România, unii studenți au atins deja nivelul de competență C1 și, ulterior, au devenit traducători, au participat la proiecte științifice româno-slovene sau au fost angajați în companii româno-slovene sau românești. Putem privi cu mândrie înapoi la activitățile lectoratului de limba română din Ljubljana și putem planifica, cu încredere, noi proiecte pentru cooperarea viitoare în domeniul lingvistic, literar și cultural dintre Slovenia și România.

Rezumat

Lectoratul de limba română la Universitatea din Ljubljana a fost înființat în anul 1978, pe baza unui acord interinstituțional. Articolul de față prezintă toți lectorii de limba română care au predat limba, cultura și literatura română la Facultatea de Litere a Universității din Ljubljana în cei patruzeci de ani de existență și activitățile cu care aceștia au contribuit la promovarea culturii române în spațiul sloven: conferințe și studii științifice, lucrări pedagogice, traduceri literare, dicționare, evenimente culturale și întâlniri profesionale. Trei niveluri de limba română sunt oferite studenților de la Universitatea din Ljubljana sub formă de cursuri practice în regim opțional: A1, A2 și B1, precum și diverse burse pentru învățarea limbii și culturii române la diferite universități românești.

Cuvinte cheie: limba română, istoria lectoratului de limba română, lectori, activități.